

Katedra psychologie UK FF

Posudek oponenta diplomové práce **Bc. Nikoly Frollové:**

„Vliv situačních a osobnostních faktorů na ochotu platit za bezcenné informace“

Přestože je název předložené diplomové práce poměrně úzce zaměřen, pojímá většina teoretické části téma chyb rozhodování a usuzování v oblasti náhody, vnímání náhodných jevů i kognitivních chyb a zkreslení souvisejících s hráčstvím (gamblingem) a sázkami. Tuto část považuji v českém prostředí za velmi přínosnou, zejména proto, že se autorce podařilo shromáždit poměrně obsáhlou literaturu většinou zahraničního původu a předložit ji logickým a uspořádaným způsobem. Určitým nedostatkem je, že velká část využitých zdrojů je spíše staršího data (před rokem 2000, mnohé dokonce před rokem 1980), práci by určitě osvěžilo, pokud by přinesla více novějších studií.

Písemný projev autorky je velmi střídmy, vyjadřování je úsporné, při popisu teorie i realizovaných studií přistupuje přímo k věci. Tento styl zvyšuje celkovou čtivost a přehlednost textu, zároveň přímo souvisí s celkovým rozsahem práce, který není velký. Celkový požitek z přehledného zpracování textu mírně kazí občasná překlapy a grafické nedostatky typu nevhodně odsazeného textu, velkých mezer, atd., v celkovém kontextu kvality teoretické části práce se však jedná spíše o drobnost.

Empirická část práce předkládá metodologicky promyšlený experiment s komplexním designem, který zahrnuje nejen situační aspekt (manipulovaná proměnná navození úvodního pocitu zisku či ztráty), ale také celou řadu osobnostních proměnných, jejichž vliv je sledován ve vztahu k ochotě platit za bezcenné informace. Není zřejmé, na základě jakého klíče vybírala autorka zrovna ty diagnostické metody, které byly nakonec zvoleny, z textu také není zřejmé, které z nich byly již do českého prostředí dříve lokalizovány, a které překládala sama autorka. Uváděné Cronbachovo alfa na vzorku účastníků experimentu je nápomocným vodítkem, nikoli však zcela dostačujícím. Také není zřejmé, proč autorka přistoupila k dichotomizaci proměnné s názvem ochota platit za bezcenné informace, z jakého důvodu nebyla brána v potaz či uvažována míra ochoty platit za tyto informace (např. celková utracená částka, velikost příhozu, atd.). Použitá metoda logistické regrese, již předchází analýza hlavních komponent, ukazuje na pokročilou úvahu o celkovém statistickém vyhodnocení sebraných dat a patří k silným momentům empirické části. Naopak za zbytečně

stručnou a nedokončenou považuji kapitolu diskuse, kde jsem nenašla dostatek úvah o zkreslení výsledků, propojení na již provedené studie jiných autorů, ani podrobněji zpracované úvahy o možných navazujících studiích či dalších oblastech vhodných pro následný výzkum.

Drobné nedostatky:

s. 9: Při zmínce autorů Kahnemana a Tverského bych očekávala citaci

s. 17: bylo by dobré odlišit pojem pocit ztráty (kontroly) a koncept averze ke ztrátě, protože v současném podání autorky se tyto zcela slévají.

s. 45: není zřejmé, z jakého důvodu se autorka rozhodla očekávat určitý vztah mezi některými použitými škálami a ochotou platit za bezcenné informace

obecně: považuji za vhodnější hovořit o lidech, kteří se podíleli na experimentu jako o účastnících, než o pokusných osobách

obecně: popisy tabulek by měly zahrnovat jejich obsah, nikoli jen použitou metodu stat. analýzy dat

Otázky k obhajobě:

1. Na základě jakého klíče byly vybrány zvolené diagnostické metody použité v empirické části? Jak se postupovalo při jejich adaptaci do českého prostředí? Proč nebyl mezi ně zařazen dotazník na LOC?
2. Z jakého důvodu bylo přistoupeno k dichotomizaci hlavní proměnné, tedy výše částky investované do dražby? Existuje alternativní přístup k analýze dat, než jaký byl předložen v práci?
3. Jaké aspekty ještě mohly ovlivnit výsledek experimentu? Které zjištěné poznatky souvisí s již předloženými studiemi v teoretické části práce a které jim odporují?

Shrnutí: Domnívám se, že předložená diplomová práce přináší ucelený přehled dosavadních poznatků z relevantní oblasti i nové závěry z propracované originální experimentální situace, celkově splňuje nároky na takovou práci kladené a proto ji také doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 27. 8. 2018

PhDr. Eva Höschlová, Ph.D.